

AAN: DE GRIFFIER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR FINANCIËN
R.F. BECK
TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL
POSTBUS 20018
2500 EA DEN HAAG

BETREFT: RONDETAfelGESPREK TERRORISME FINANCIERING
D.D. 7-2-2017

FIU-Nederland

Bezoekadres:

Europaweg 45
2711 EM Zoetermeer

Postbus 10638
2501 HP Den Haag

www.fiu-nederland.nl

Contactpersoon:

Niels Oepkes

Beleidsmedewerker
Niels.Oepkes@klpd.politie.nl

Datum:

31-1-2017

Bijlage:

Casustiek Levensonderhoud van
een IS-medestrijder

Position paper FIU-Nederland

FIU-Nederland

De Financial Intelligence Unit-Nederland (FIU-Nederland) is op basis van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) het enige en centrale meldpunt waar diverse meldplichtige instellingen ongebruikelijke transacties dienen te melden. Met haar analyses van gemelde ongebruikelijke transacties legt de FIU-Nederland transacties en geldstromen bloot die mogelijk te relateren zijn aan witwassen, financiering van terrorisme en onderliggende gronddelicten. Nadat transacties verdacht zijn verklaard door het hoofd van de FIU-Nederland worden deze ter beschikking gesteld aan diverse (bijzondere) opsporingsinstanties, inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

FIU-Nederland is sinds 1 januari 2013 beheersmatig ondergebracht bij de politie als een zelfstandig, onafhankelijk en herkenbaar opererende entiteit. Beleidsmatig valt FIU-Nederland onder het Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Met haar *financial intelligence* levert de FIU-Nederland op nationaal en internationaal niveau een belangrijke bijdrage aan de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme. FIU-Nederland heeft als hoofdtaak ongebruikelijke transacties nader te onderzoeken en te verrijken met aanvullende informatie, om te bezien of deze transacties verdacht verklaard kunnen worden. Tevens dient de FIU-Nederland deze transacties op een effectieve en efficiënte manier te verstrekken aan opsporingsdiensten. Een goede netwerksamenwerking met nationale partners en een internationale benadering is hierbij van groot belang.

Witwassen en financiering van terrorisme zijn grensoverschrijdende problemen, die alleen internationaal effectief kunnen worden bestreden. Binnen de Europese Unie en door de Financial Action Task Force (FATF)¹ worden door landen bindende afspraken gemaakt over de aanpak van deze problemen. Europese richtlijnen en intergouvernementele verplichtingen vormen dan ook de basis voor Nederlandse wet- en regelgeving. Internationaal maakt de FIU-Nederland deel uit van een wereldwijd netwerk van FIU's. Dit doet zij via de ruim 150 landen tellende Egmont Group en in Europees verband binnen het EU FIU-platform.

¹ <http://www.fatf-gafi.org/>

Financiering van terrorisme

Financiering van terrorisme is in feite een verzamelnaam voor verschillende handelingen, die uiteindelijk tot doel hebben om terroristische activiteiten in materiële zin mogelijk te maken. Bij de bestrijding van financiering van terrorisme speelt het voorkomen van delicten dan ook een grote rol vanwege de ontwrichtende gevolgen van een terroristische aanslag. Anders dan bij het fenomeen witwassen is bij financiering van terrorisme niet zo zeer de herkomst van het geld relevant, maar het doel waarvoor het geld wordt gebruikt.

Netwerksamenwerking met nationale partners

Integrale aanpak jihadisme

In uitvoering van het "Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme"² speelt de FIU-Nederland, waar het de aanpak van financiering van terrorisme betreft, een betekenisvolle rol. De nadere focus op geldstromen te relateren aan jihadisme, heeft geleid tot een toename van financial intelligence producten voor opsporingsdiensten en inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Tevens brengt de FIU-Nederland financiële producten in bij de commissie, verantwoordelijk voor plaatsing van onderkende uitreizigers die zich hebben aangesloten bij een terroristische strijdgroepering op de Nationale Sanctielijst Terrorisme (en/of de EU-lijst of de VN-lijst). Tegoeden van deze personen (en organisaties) kunnen worden bevroren en het is verboden aan hen financiële tegoeden of middelen ter beschikking te stellen. Het aantal plaatsingen op de Nationale Sanctielijst Terrorisme (nationale terrorismelijst) is in 2016 significant toegenomen. In lijn met de intentie van het Actieprogramma, heeft de FIU-Nederland binnen het platform terrorismefinanciering (TF-platform), in samenwerking met (groot)banken, onderzocht hoe relevante transacties onderkend en effectief gebruikt kunnen worden. Op basis van de opgedane inzichten heeft de FIU-Nederland het initiatief genomen om te komen met een regeling tot het optimaal delen van informatie met bepaalde financiële instellingen. Dit wordt momenteel nader uitgewerkt door het ministerie van Veiligheid en Justitie in afstemming met betrokken diensten. Daarnaast deelt de FIU-Nederland haar kennis vanuit een expertise-rol binnen diverse (inter)nationale gremia in de publiek/private sector.

Multidisciplinaire samenwerking

De FIU-Nederland is in het veld van financiering van terrorisme een actieve participant in diverse multidisciplinaire samenwerkingsverbanden:

- Als FEC-partner is de FIU-Nederland een belangrijke leverancier van intelligence binnen het thematische project terrorismefinanciering;
- Binnen het FEC gaat mogelijk een deelproject draaien gericht op inzicht in en het tegengaan van ongewenste (buitenlandse) financiering van non-profit organisaties³. Het doel van dat project is om meer zicht te krijgen op buitenlandse financieringsstromen van non-profit organisaties en het analyseren van deze informatie door een multidisciplinair team van FEC-partners en andere relevante organisaties. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het tegengaan van ongewenste financieringsstromen en bijbehorende ongewenste beïnvloeding en gedrag;
- De FIU-Nederland is partner binnen de Contra-terrorisme-Infobox, een samenwerkingsverband van tien nationale instanties om terrorisme te bestrijden;
- De FIU-Nederland werkt nauw samen met onder meer Nationale Politie, FIOD en Openbaar Ministerie in de voorbereidende en uitvoerende fase van opsporingsonderzoeken.

²https://www.nctv.nl/organisatie/ct/actieprogramma_integrale_aanpak_jihadisme/index.aspx

³ Kamerbrief van 4 december 2016 inzake "Ongewenste (buitenlandse) financiering van instellingen en activiteiten" Vergaderjaar 2016-2017, kenmerk: 2016-0000260383

Internationale samenwerking

Door FIU-Nederland wordt bewust geïnvesteerd in het onderhouden en verdiepen van internationale samenwerking met partners. Niet alleen op het gebied van operationele gegevensuitwisseling, maar ook wat betreft de overdracht en uitwisseling van kennis en ervaring.

Egmont Group of Financial Intelligence Units

In Egmont-verband heeft de FIU-Nederland samen met Financial Crimes Enforcement Network van de Verenigde Staten (FinCEN), het project geleid op het gebied van terrorismefinanciering waaraan een 30- tal FIU's wereldwijd deelnamen. Binnen dit project is op basis van de bij de deelnemende FIU's beschikbare informatie van verdachte transacties, onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om faciliterende netwerken ondersteunend aan jihadisten en/of foreign terrorist fighters in kaart te brengen. Binnen de Egmont Group kan door aangesloten FIU's informatie worden uitgewisseld op een veilige manier middels het Egmont Secure Web dat wordt gehost door FinCEN.

FATF

De FIU-Nederland neemt actief deel in de RTMG (Risks, Trends and Methods Group), een werkgroep die typologieën van onder meer terrorismefinanciering verzamelt en valideert. Hiertoe heeft de FIU-Nederland input geleverd over 'foreign terrorist fighters' ten behoeve van een rapportage over de financiering van terrorisme.⁴

De FIU-Nederland heeft voorts de resultaten van bovengenoemd Egmont-project gepresenteerd tijdens de FATF/GAFILAT Joint Experts' Meeting, Monyval en meerdere internationale congressen, met als doel de opgedane kennis zo breed mogelijk te delen. Deze resultaten zijn eveneens meegenomen in een FATF-rapportage over 'Emerging Terrorist Financing Risks'.⁵ Voor deze rapportage heeft de FIU-Nederland tevens input geleverd over misbruik van stichtingen voor de financiering van terrorisme.

Europese samenwerking

Binnen de Europese Unie is er een FIU-platform ingesteld, waarbij de FIU-Nederland verbonden is met de EU-FIU's. Doelstelling van het FIU-platform is om kennis, ervaringen en informatie-uitwisseling tussen Europese FIU's te intensiveren en te stroomlijnen. Het platform dient tevens voor onderlinge afstemming van processen bij implementatie van nieuwe richtlijnen, waardoor onderlinge samenwerking verder wordt versterkt. Thans wordt gewerkt aan de implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn⁶ van de Europese Unie. Het platform heeft de formele status van 'Expert Group' en vervult blijkens de richtlijn een formele rol in het adviseren van de Europese Commissie (EC).

Alle 28 Europese FIU's zijn verbonden met het, door het Europol gehoste, netwerk FIU.NET. Dit is een gedecentraliseerd computer netwerk dat de gebruikers ondersteunt in het bestrijden van witwassen en de financiering van terrorisme. Iedere FIU is eigenaar van zijn eigen informatie. De informatie die FIU's onderling delen via de beveiligde FIU.NET lijnen, wordt alleen opgeslagen in de lokale database van de bij de uitwisseling betrokken FIU's. In de vierde EU anti-witwasrichtlijn wordt de FIU.NET applicatie expliciet genoemd in een aantal artikelen als 'het' uitwisselingssysteem voor de Europese FIU's. Er bestaat ook een FIU.NET setup voor de FIU's binnen het Koninkrijk der Nederlanden, de zogenoemde "FIU.NET-Koninkrijk".

⁴ FATF (2016), *Financing of the terrorist organisation Islamic State in Iraq and the Levant (ISIL)*, FATF, www.fatf-gafi.org/topics/methodsandtrends/documents/financing-of-terrorist-organisation-isil.html.

⁵ FATF (2016), *Emerging Terrorist Financing Risks*, FATF, Paris, www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/emerging-terrorist-financing-risks.html.

⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015L0849&from=EN>

Operationele resultaten terrorisme financiering

In het jaar 2015 zijn bij de FIU-Nederland 312.160 ongebruikelijke transacties gemeld. Om een indruk te geven over de aantallen transacties die FIU-Nederlands jaarlijks verdacht verklaart die aan terrorisme zijn gerelateerd, zijn onderstaande tabellen opgenomen. In tabel 1 staan alle verdacht verklaarde transacties weergegeven. In tabel 2 staan alle dossiers weergegeven. Dossiers kunnen meerdere transacties bevatten en worden op efficiënte en effectieve wijze ter beschikking gesteld aan diverse (bijzondere) opsporingsinstanties, inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

Tabel 1

Ontwikkeling TF <i>verdachte transacties</i> doormeldperiode 2013-2017						
Jaar	2013	2014	2015	2016	2017*	Eindtotaal
Aantal van transactie	1.296	1.916	2.014	4.494	295	10.015

*2017: tot en met peildatum 23-1-2017

Tabel 2

Ontwikkeling TF <i>dossiers</i> doormeldperiode 2013-2017						
Jaar	2013	2014	2015	2016	2017*	Eindtotaal
Aantal van dossiers	176	251	286	623	35	1.371

*2017: tot en met peildatum 23-1-2017

BIJLAGE:

Levensonderhoud van een IS-medestrijder

De officier van justitie eiste deze week bij de rechtbank in Rotterdam een gevangenisstraf van 30 maanden – waarvan 10 maanden onvoorwaardelijk- tegen een 28-jarige man uit Dordrecht. De officier eiste dat omdat de man er van verdacht werd gedurende een periode van ruim een jaar geld te hebben overgemaakt naar zijn broer. De broer was uitgereisd naar Syrië om aan de zijde van IS mee te vechten.

Totaal maakte hij zo'n 17.000 euro over. Een aantal van deze transacties naar Syrië was door FIU-Nederland onderkend. Het sturen van geld naar jihadstrijders is strafbaar gesteld in het wetboek van strafrecht. Om die reden werd het dossier overgedragen aan de FIOD. Deze opsporingsdienst stelde vervolgens nader onderzoek in en ontdekte dat de man niet alleen geld naar zijn strijdende broer had gestuurd maar ook de belastingdienst voor 10.000 euro op frauduleuze wijze had benadeeld.

Toen de personalia van de broer van de geld sturende man formeel op de sanctielijst van de Verenigde Naties werd geplaatst, wijzigde hij van tactiek. Hij maakte nog enkele malen geld naar zijn broer over maar liet dit door andere personen doen. Tevergeefs want ook dat wist het onderzoeksteam te achterhalen (<https://www.fiu-nederland.nl/nl/levensonderhoud-van-een-is-medestrijder>).